

Universitat de Girona
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Diplomatura de Ciències Empresariales

Curs 2000-2001
1r. quadrimestre
Assignatura optativa
6 crèdits

Departament d'Economia

Campus de Montilivi
17071 Girona
Tel 34 (9) 72 41 82 36 - 41 87 79
Fax 34 (9) 72 41 80 32
c.e. joan.sole@udg.es
<http://www.udg.edu/fcee/professors/jsolè>

PROGRAMA D'ECONOMIA DE CATALUNYA

Professor: Joan Solé

Objectius:

El curs d'*Economia de Catalunya* té com objectiu donar a l'estudiant de la Diplomatura de Ciències Empresariales de la Universitat de Girona coneixements bàsics sobre la situació, composició i probable evolució de l'economia de Catalunya. Es parteix de la base de què l'estudiant ja ha tingut coneixement de l'economia espanyola i mundial i del funcionament global de l'economia actual.

Programa teòric:

Part I: INTRODUCCIÓ

Lliçó 1: Economia regional versus economia nacional

El concepte de regió i la seva importància per a l'Economia. Economia regional: especificitats de les economies regionals. Catalunya entre les regions europees.

Lliçó 2: La base física de l'economia catalana

Territori i recursos físics i humans: La infraestructura de l'economia catalana. El medi ambient. Utilització dels recursos energètics i naturals a Catalunya. Tractament de residus.

Lliçó 3: Desequilibris regionals, política regional i localització territorial de l'activitat econòmica

Especialització econòmica de les comarques catalanes. Les diferents categories: zones de muntanya, zones deprimides, costa turística. La indústria i les ciutats mitjanes. Desequilibris territorials i desenvolupament econòmic. Les regions de tradició industrial en declivi. La política de cohesió econòmica i social de la Unió Europea: origen, importància i objectius. Balanç de la seva aplicació i reformes. Efectes de la política regional espanyola a Catalunya en el marc de la UE.

Part II: RECURSOS PRODUCTIUS

Lliçó 4: Factor treball i mercat de treball

La població i el mercat de treball: estructura, creixement, població activa, ocupada i aturada, estructura ocupacional. Marc laboral: salaris i costos laborals a Catalunya. Vacants i desocupació: característiques i

distribució comarcal. El problema de la formació (reglada, professional, ocupacional). El debat de la immigració: costos i beneficis.

Lliçó 5: Les empreses i els empresaris de Catalunya

Perfil de l'empresari català. Història del desenvolupament d'empreses a Catalunya. Tipologia de l'empresa catalana: Grandària de l'empresa industrial catalana. Productivitat, competitivitat i formació de capital en l'empresa catalana. Estructura financera de l'empresa catalana. Comparació de l'empresa catalana amb les de la resta de l'estat i altres països de la Unió Europea.

Part III: ESTRUCTURA SECTORIAL

Lliçó 6: La composició econòmica sectorial. Tendències de futur

L'activitat agroalimentària. Agricultura i medi ambient. Indústria: la indústria de Catalunya en el marc comunitari. Estructura i canvis en l'especialització. Sectors industrials estratègics. Noves activitats industrials i comercials. Terciarització de l'economia. El turisme: del turisme tradicional a les noves activitats de lleure. Relació entre turisme i conjuntura econòmica.

Lliçó 7: Sistema financer

Generació d'estalvi i finançament de l'economia. Aptitud financera de Catalunya: bancs i caixes d'estalvi amb seu a Catalunya. El sistema bancari: comparació Catalunya-Espanya. Comportament i resultats del sistema bancari a Catalunya. Distribució territorial de l'activitat bancària. L'Institut Català de Finances. Evolució de la concentració. Regulació i competència. El marc europeu i estatal.

Lliçó 8: El sector públic a Catalunya

Nivells de sector públic: UE, estat espanyol i Catalunya. El Federalisme fiscal. Sector públic autonòmic: estructura, ingressos, despeses. Finançament autonòmic i balança fiscal. Sector públic local: estructura, ingressos i despeses. Política econòmica de la Generalitat de Catalunya: inversió pública a Catalunya i dèficits pressupostaris; competències, sectorials i finançament.

Lliçó 9: Polítiques territorials i planejament urbanístic

L'ocupació del territori: un apunt històric. Pla territorial General i Plans territorials parcials. Un cas de planejament urbanístic: el Pla general metropolità de Barcelona. Catalunya en l'arc mediterrani europeu: TGV i el Pla del Delta del Llobregat. Planificació estratègica.

Lliçó 10: Catalunya economia oberta?

La contribució de Catalunya al procés d'internacionalització de l'economia espanyola. Relacions econòmiques entre Catalunya i la resta de l'Estat espanyol. Comerç exterior català: fluxos comercials amb l'estranger (UE i resta). Un model català de "relacions exteriors"? Estratègies exportadores privades i públiques.

Lliçó 11: Inversions estrangeres

La indústria catalana i les inversions directes de l'estranger: el seu impacte. Balança tecnològica i balança de capitals. Model industrial català: estalvi propi i estalvi procedent de l'estranger. Localització sectorial i territorial de les inversions estrangeres. Estratègies públiques de captació.

Lliçó 12: El sector de la distribució

Característiques principals. Presència de capital estranger. Paper de les grans superfícies comercials en una economia oberta.

Part IV: COMPETITIVITAT GLOBAL DE L'ECONOMIA CATALANA

Lliçó 13: Caracterització i tendència de l'economia catalana

Punts forts i punts febles de l'economia catalana. Pla estratègic de l'economia de Catalunya. Escenaris futurs possibles: una Catalunya en l'economia global i dins una UE en canvi constant.

Programa de pràctiques i activitats acadèmicament dirigides

Consta d'exercicis, casos, lectures, que entre d'altres faran referència a: redacció d'informes econòmics; comptabilitat nacional; balança de pagaments i indicadors de protecció i especialització comercial; política comercial; tècniques localització i procés d'informació econòmica. Aquestes pràctiques s'aniran realitzant al llarg del curs d'acord amb el ritme de les classes teòriques. Els estudiants podran ser convidats a resoldre els exercicis a casa o a fer diverses lectures.

Treball de recerca opcional. El tema ha de tractar qualsevol aspecte actual que faci referència a l'economia espanyola i/o mundial sempre i quant aquest tingui el vist-i-plau dels professors de l'assignatura. Els treballs cal que siguin realitzats en grups de 3 ó 4 persones. No s'admetran treballs individuals. És obligatori exposar els resultats de la recerca en seminari obert al públic.

Sistema d'avaluació:

Convocatòria de febrer: Examen escrit (80 % de la nota); exercicis pràctics (20% de la nota). Treball voluntari que afegeix fins un màxim d'1 punt a la nota final.

ACLARIMENT: El treball voluntari i els exercicis pràctics només puntuen en la nota final si la nota de l'examen és major o igual que 4,5.

Convocatòries posteriors del mateix curs: Examen escrit amb una ponderació del 100% en la nota final. Es guarda la nota del treball voluntari realitzat durant el curs.

Bibliografia bàsica:

MALUQUER DE MOTES, Jordi (1998). *Història econòmica de Catalunya segles XIX i XX*. Barcelona Oberta. Universitat Oberta de Catalunya – Proa. Barcelona. Caps. 5, 6 i 7.

També és imprescindible el seguiment d'algunes revistes especialitzades en Economia de Catalunya:

- Memòria Econòmica de Catalunya (Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona)
- Nota d'Economia
- Revista econòmica de Catalunya

Bibliografia diversa sobre Economia de Catalunya:

Banca Catalana *Revista econòmica*

Banco de Bilbao Vizcaya i G. de Cat. Dept. d'Economia i Finances (1994) *L'economia catalana davant el canvi de segle*. Barcelona

Bricall, J. Ma. i Petitbó, A. (1982) *Industrialització a Catalunya. 1960-1977*. Caixa de Pensions i CEP. Barcelona

Caixa de Catalunya (diversos anys) *Col·lecció Catalunya Comarcal*. Barcelona

Castells, A., Bosch, N. i Costa, M. (1989) *Els ingressos i les despeses del sector públic a Catalunya*. Fundació Jaume Bofill. Barcelona

Generalitat de Catalunya: Diversos estudis:

- Dept. d'Economia i Finances
- Dept. d'Obres Públiques i Pol. Territorial

Genescà, E. *et al.* (1992 i diversos anys) *Estudi econòmico-financer de l'empresa catalana*. G. de Cat. Dept. d'Economia i Finances. Do Gral. de Programació Econòmica

Gual, J., Solà, J. i Fluvià, M. (1991) *La indústria catalana en els anys 90*. Ariel. Barcelona

Mancomunitat de municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (1995) *Dinàmiques metropolitanes a l'àrea i a la regió de Barcelona*. Barcelona

Papers de la Regió Metropolitana de Barcelona (diversos autors) (1995) *Mobilitat urbana i modes de transport*. No 24

Parellada, M. (1990) *Estructura econòmica de Catalunya*. Espasa-Calpe. Madrid

Porter, M. (1992) *Els avantatges competitius de Catalunya*. G. de Cat. Dept. d'Economia i Finances

Ros Hombravella, J. i Montserrat, A. (1967) *L'aptitud financera de Catalunya. La balança de pagaments*. Pròleg de Joan Sardà. Edicions 62. Barcelona